

ARMENITT

Til tross for den relativt store rikdom på mineraler og de mange interessante parageneser på de sølvførende gangene i Kongsbergområdet er det beskrevet kun ett nytt mineral herfra, nemlig armenitt. Minerallet ble først funnet i 1877, og da ble det merket "epidot?". Man var altså klar over at her var det noe spesielt. Stoffen ble imidlertid bare lagt bort og glemt. På slutten av 1930-årene da prof. Henrich Neumann arbeidet med Kongsbergmineralene, kom han over den gamle stoffen med "epidot" på universitetet i Oslo og fastslo at det var et nytt mineral og ga det navnet armenitt etter Armen Gruve, hvorfra stoffen stammet.

Armenitt er fargeløs til grønnlig og gjennomskinnelig. Hardhet mellom 7 og 8, og spesifikk vekt 2,76. Krystallene er pseudoheksagonale (rombiske) langprismatiske med dårlig utviklede endeflater. De kan bli opptil 15 x 5mm store. En analyse (I) ga følgende resultat sammenligne med teoretiske verdier for $\text{BaCa}_2\text{Al}_6\text{Si}_8\text{O}_{28} \times 2\text{H}_2\text{O}$ (II) (i vekt-%):

	I	II		I	II
SiO ₂	46,18	44,18	Na ₂ O	0,16	
Al ₂ O ₃	27,52	28,12	K ₂ O	0,13	
BaO	12,37	14,09	H ₂ O+	3,41	3,30
SrO	0,04		H ₂ O-	0,11	
CaO	9,99			<u>99,91</u>	<u>100,00</u>

Armenitt er kun funnet i én stoff. Den opptrer her sammen med axinit, magnetkis, kvarts og kalkspat. Armenitt synes å være det eldste mineralet i denne paragenesen.

Det er ikke tvil om at armenitt er et meget sjeldent mineral, da det heller aldri senere er blitt funnet, verken på Kongsberg eller andre steder i verden. Det ville derfor være meget interessant dersom noen fant armenitt. Vær på vakt overfor lyse epidotlignende mineraler når du leter etter mineraler ved sølvgruvene.

Litteraturreferanse:

Neumann, H., 1941: Armenitt, a water-bearing barium-calcium-alumo-silicate. Norsk Geol. Tidsskr. 21, s. 19-24.

Alf Olav Larsen